

Др Весна Минић¹⁰

Учитељски факултет у Призрену – Лепосавић

ДЕЧЈИ ВРТИЋ И ВАСПИТАЧ КАО КЉУЧНИ ФАКТОРИ УСПЕШНОСТИ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА

Апстракт: Дечји вртић је средина која детету обезбеђује средства, узоре и подстицаје за развој богатих, осмишљених и разноврсних активности. Будући да дете у вртићу проводи велики део свог времена, и то када је најактивније, утицај вртића на развој и учење је велики и долази одмах после родитељског, са којим треба да буде у сагласности. Тако се институционално друштвено васпитање и образовање деце раног узраста јавља као допуна породичном васпитању, а у изузетним околностима и као замена за породицу.

Од личности васпитача у великој мери зависи успешност васпитно-образовног рада у дечјим вртићима, као и правилан развој дечје личности. Он је неизоставна карика у ланцу који повезује сву децу која се налазе у вртићима и све актере који на посредан или непосредан начин учествују у његовом раду. Значај, улоге, задаци и резултати у свакодневном васпитно-образовном раду јесу нека од питања на која смо покушали да дамо одговоре у овом раду.

Кључне речи: дечји вртић, васпитач, дете, васпитање, образовање.

УВОДНА РАЗМАТРАЊА

Позната је чињеница да породица као примарна заједница има најснажнији утицај на интелектуални, емотивни и социјални развој деце. Промене у савременом друштву, које се дешавају свакодневно, условиле су потребу да јој се помогне у остваривању ове значајне улоге. То нарочито долази до изражаја када се код детета у већој мери испољи потреба за дружењем са вршњацима и када порасте његово интересовање за друге људе и односе који постоје међу њима. Такође, породица најчешће није у стању да обезбеди ни све неопходне услове за развој сазнајних способности детета, посебно када за његов ментални развој постане неопходан већи број пробраних подстицаја. Осим поменутих, треба водити рачуна и о осталим подстицајима и стимулативној средини која обезбеђује несметани развој

¹⁰ minic.vesna@gmail.com

деце. Зато се истиче да се институционално друштвено васпитање и образовање деце раног узраста јавља као допуна породичном васпитању, а некада и као замена за породицу. Највећа вредност дечјег вртића огледа се у томе што детету пружа могућност за активно учествовање у заједници деце сличне себи, у условима који су прилагођени њему, његовим могућностима, интересовањима, жељама и потребама. *Заједничко живљење* у вртићу представља императив савременог предшколског васпитања и образовања, путем кога се стичу искуства што богате дечји живот и свакодневно га оплемењују.

Како је мисија васпитача увек усмерена ка нечему постојаном и одређеном, треба нагласити да се, сходно томе, његове улоге и одговорност повећавају и усложњавају свакодневно, сразмерно новим сазнањима о детету и његовом развоју и општим друштвеним променама. Васпитач, тако, данас има улоге битно другачије од оних које је имао у ранијем периоду, па се све више говори о васпитачу организатору, координатору, планеру, програмеру, дијагностичару, терапеуту и сл. Он постаје један од кључних фактора успешног васпитно-образовног рада са децом раног узраста. Дете, вртић и васпитач представљају, дакле, три елемента који делују јединствено, са истим циљем: да се оствари правилан развој дечје личности, и унапређивање.

КАРАКТЕРИСТИКЕ И ДЕЛАТНОСТИ ДЕЧЈЕГ ВРТИЋА

Дечји вртић је средина која детету пружа могућност да делује практично, конструктивно и стваралачки. У њему дете треба да се осећа сигурно и прихваћено да би могло безбедно и релативно самостално да испитује свет око себе, да стиче позитивна искуства везана за активно учествовање у животу и раду социјалне заједнице. Дете у њему упознаје људе који нису чланови његове породице а брину о њему, упознаје вршњаке, тражи своју позицију у односу на другу децу, и тако спонтано развија своје способности и потенцијале. Будући да дете у вртићу проводи велики део свог времена, утицај вртића на развој и учење је велики – долази одмах после родитељског, са којим треба да буде у сагласности.

Савремено схватање дечјег вртића базира се на схватању основне намене ове установе а то је да организује заједнички живот мале деце, не угледајући се ни на школу, којој није слична због специфичних особина психо-социјалног развоја ове деце, ни на породицу, од које се разликује по броју деце као и активностима усмереним на учење и заједнички рад са децом сличног узраста. Позната нам је чињеница да демократско уређење друштва са собом повлачи и принцип демократичности, који је доминантан у свим сферама друштвеног живота, па и у установама попут дечјих вртића. Дечји вртић као специфична установа друштвене средине данас „остварује своју васпитну улогу руководећи се демократском идеологијом“ (Василев 1998, 167).

Савремено схватање васпитања и образовања у дечјем вртићу се темељи на чињеници да се заједничко живљење састоји од дечјег искуства, због чега је учење детета као појединца неодвојиво од његових међусобних односа са одраслима, исто као и са вршњацима. Учење као активна конструкција знања, истакнуто у данас постојећем моделу А, комплексан је процес који обухвата све делове дечје личности. Овај модел полази од тога да учење није пуко преношење знања са једне генерације на другу, већ је „процес активне конструкције и реконструкције знања“ (*Правилник*, 2006, 19). Васпитно-образовни процес у дечјем вртићу се не сме затворити у зидове установе, нити ограничити задацима и садржајима које предвиђа програм, већ треба да ниче из конкретног дечјег искуства, не одвајајући „рад од игре, чин од мисли и знање од његове конкретне примене у свакодневним животним ситуацијама“ (Каменов 1995, 10).

Основне делатности дечјег вртића (међу које убрајамо и предшколске установе, које су интегрални део вртића) јесу *васпитање* и *образовање*, *нега* и *превентивна заштита*. Осим ових, постоје и додатне, односно пратеће делатности, које се обављају према потреби, као што су: исхрана, дневни одмор и спавање, корективни рад са децом која имају сметње у развоју, као и социјална заштита одређених категорија деце.

Ове основне делатности вртића, *васпитање* и *образовање*, омогућавају детету хармоничан физички, умни, радни, морални и естетски развој, негују и усавршавају комуникацију и стваралаштво, уводе у културу и припремају за успешно укључивање у друштвену заједницу и школу. Циљеви васпитања и општи циљеви политике друштвене бриге о деци у дечјим се вртићима, према схватању бројних педагога, остварују помоћу задатака васпитно-образовног рада, разврстаних према аспектима развоја: „задаци физичког и сензомоторног развоја, емоционално-вољног, друштвено-моралног и интелектуалног развоја“ (Вукомановић 1989, 19).

Негом се одржава дечја хигијена и задовољавају потребе деце за сном, исхраном, боравком у природи и сл., а *превентивном заштитом* се, медицинским методама, чува здравље деце и спречава јављање болести путем профилаксе, и одговарајућим третманом свих фактора који на било који начин угрожавају дечје здравље. Задаци социјалне заштите односе се на децу која потичу из породица у којима су оба родитеља запослена, а имају ниска примања; из породица незапослених родитеља; деци самохраних родитеља и др. Пратеће активности које се спроводе у дечјем вртићу негују здрав живот деце и утичу на њихов правилан развој. Пошто дечји вртић није ограничен „на саму ограду и евентуално двориште вртића...“ (*Правилник*, 2006, 17) већ је отворени систем васпитања, ове делатности он остварује самостално и у сарадњи с установама из области васпитања и образовања, здравства, културе, социјалне заштите, као и другим установама и организацијама, затим родитељима деце, њиховим асоцијацијама,

политичким, верским и другим удружењима, односно свима осталима који се на посредан или непосредан начин брину о васпитању, образовању и подизању деце.

Програмски садржаји, одговарајуће методе рада и организација живота у вртићу средства су којима се богати развој деце. Кроз обављање активности у богатој васпитној средини дете сазнаје и открива законитости стварности која га окружује. Кроз добар педагошки поступак стварају се ситуације у којима дете само експериментира, ставља ствари на пробу, манипулише предметима, поставља питања и покушава само да нађе одговоре.

ОРГАНИЗАЦИЈА ДНЕВНИХ АКТИВНОСТИ У ДЕЧЈЕМ ВРТИЋУ

Један од најважнијих услова да се васпитно-образовни рад у дечјим вртићима одвија према истакнутим начелима и да остварује постављене циљеве и задатке јесте његова правилна организација. Под организацијом се подразумева планско распоређивање простора, средстава, материјала, времена и активности деце, као и њихово распоређивање у васпитне групе, чиме треба да се постигне усклађено функционисање свих елемената система ради остваривања васпитно-образовних циљева у дечјем вртићу. Сврха организације је да се створи средина у којој ће дете наилазити на повољне услове за правилан физички и психички развој, као и да му се омогући максимум слободе у кретању и изражавању. Упркос жељи да боравак деце у вртићу има обележја спонтаности, слободног избора, прилагодљивости дечјим узрасним и индивидуалним потребама, у њему се готово ништа не одвија стихијски и импровизовано, већ иза свих захтева стоји смишљена организација, планирање и систематски рад васпитача и других стручњака, посебно предшколских педагога, психолога и осталих стручних сарадника који раде у вртићу.

Веома је важно да се правилном организацијом рада у дечјем вртићу подстиче дечја самосталност; да се деци омогући несметано кретање по простору и улажење у све веће и сложеније просторе; пружи прилика да, колико је могуће, сами одлучују о свом времену и активностима; да проширују своје социјалне односе; укључују се у друштвену заједницу своје васпитне групе, као и да учествују у остваривању заједничких циљева. На тај начин се ствара пожељна радна атмосфера, поспешује дисциплина, кооперативност, толерантност и др., тј. негују вредности и особине које су им потребне за каснији живот.

У оквиру дечјег вртића постоје следеће васпитне групе:

За децу до три године живота:

- 8–16 месеци – млађа васпитна група;

- 16–24 месеца – средња васпитна група;
- 24–36 месеци – старија васпитна група;

За децу од *три до седам година живота*:

- 3–4 године – млађа васпитна група;
- 4–5 година – средња васпитна група;
- 5–7 година – старија васпитна група;

Поред наведених група могу се формирати мешовите васпитне групе, што зависи од броја и узраста уписане деце.

Што се тиче *распореда дневног живота*, најмањи узраст деце (8–16 месеци) сам диктира сопствени, индивидуални распоред дневног живота у дечјем вртићу. На старијем узрасту деце активности се у току дана смењују према следећем распореду:

- од 5.30 до 7.45 – јутарње активности и слободна спонтана игра;
- од 7.45 до 8.30 – припреме за доручак и доручак;
- од 8.30 до 11.30 – комбинација усмерених и слободних активности у затвореном и на отвореном простору;
- од 11.30 до 12.30 – припреме за ручак и ручак;
- од 12.30 до 14.00 – поподневни одмор;
- од 14.00 до 14.30 – ужина;
- од 14.30 до 17.00 – слободна и усмерена дечја игра.

Деца врло брзо упознају унутрашња правила рационалне организације и почињу да се у њој сналазе без проблема. Захваљујући овако постављеној организацији, она у сваком тренутку знају шта се од њих очекује, и понашају се уравнотеженије и слободније у планираним оквирима јер они свакоме од њих пружају прилике за задовољавање сопствених потреба, изражавање, стваралаштво, истраживање околине, као и сарадничке односе са другом децом и одраслима.

ЗАХТЕВИ КОЈЕ ДЕЧЈИ ВРТИЋ ТРЕБА ДА ИСПУНИ КАО ПОЖЕЉНА ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНА СРЕДИНА

Ако кренемо од поставке да је основни циљ дечјег вртића целовит развој детета и његових потенцијала, као и напредовање у сваком од његових аспеката, онда дечји вртић не треба да буде место где се деца припремају за живот, већ место самог живота, место у коме стичу богато и разноврсно искуство о разним активностима, другим људима и самима себи. Већ у *Основама програма* из 1975. године говорило се о заједничком живљењу у вртићима, при чему се као задатак вртића наводио да треба да подржи, развије и култивише прве покушаје деце да дубље разумеју и објасне основне манифестације људског живљења, односно њихову природну

потребу да себе виде и доживе у склопу наше шире друштвене стварности, њене прошлости, садашњости и будућности. Овако замишљен концепт смисаоног живљења подробније је разрађен 2006. године у *Моделу А*, који управо инсистира на поменутом концепту, и указује на предности смисаоног заједничког живота деце и актера који учествују у васпитно-образовном процесу.

Захтеви које дечји вртић треба да испуни у погледу организације живота и рада у њему односе се, према наводима Каменова (1995, 22), на следеће:

- он треба да се уреди тако да представља за децу свет који познају, разумеју и могу да се у њему сналазе, заштићена од стресова које ствара ужурбани начин живота;
- да се успостави удобан, пријатан и опуштен режим дана прилагођен дечјим потребама, односно да се обезбеде сви услови за њихово интензивније и садржајније развијање на највишем нивоу за који су способни;
- да се простори у којима се деца крећу организују тако да буду једноставни, присни и функционални, а сама организација флексибилна;
- простори у којима дете борави треба да му буду прилагођени по величини, опреми и распореду, тако да у њима може да се креће несметано и безбедно, игра самостално и са друговима, опушта се;
- да средина у којој деца бораве буде привлачна, разумљива и прилагођена одређеним категоријама деце по обиму, квалитету и разноврсности стимулације, да свако дете у њој наилази на најбоље подстицаје;
- да деца у установи буду окружена производима људског рада и предметима из природе, распоређеним с укусом и осећањем за меру, чији су развојно-подстицајни, естетски, етички, логички, сазнајни квалитети пробрани, сређени, разноврсни, наглашени и осмишљени;
- да се створе услови за очување дечјег здравља, нормалан раст и развој органа и њихових функција, као и да им се обезбеди исхрана по дијететским нормама, уз уважавање индивидуалних потреба свакога од њих. Такође, деци треба ставити на располагање материјале који су безопасни за руковање, који су прилагођени хигијенским стандардима, о који развијају стваралаштво код деце.

Овако конкретизовани захтеви доприносе успешнијем васпитно-образовном раду са децом, односно васпитаче и остале актере који учествују у њему упућују на начине обављања одређених активности, као и на обезбеђивање неопходних услова и средине, којима се осигурава правилан дечји развој.

ВАСПИТАЧ У ДЕЧЈЕМ ВРТИЋУ – ЊЕГОВ ЗНАЧАЈ И УЛОГЕ

У термиолошком погледу, васпитач је „онај ко се бави васпитањем“ (*Педагошки лексикон*, 1996, 63). То могу бити људи који се професионално баве васпитањем (*васпитач* у смислу занимања или професије) или људи који на посредан начин учествују у процесу васпитања. Од личности васпитача и његових карактерних особина у великој мери зависи правилан развој дечје личности и успешност васпитно-образовног рада у дечјим вртићима. „Васпитач треба да има добру теоријску спрему (да познаје предмет свог рада, да овлада педагошким знањима и да их примењује у пракси)“ (Гусак 2008, 58). Осим тога, васпитач треба да поседује и квалитете попут: хуманости, доброте, толеранције, одговорности, оптимизма, емоционалне уравнотежености и сл. Од васпитача се у савременом предшколском васпитању и образовању очекује и да буде добар организатор, координатор и планер, да има еластичан приступ деци и захтевима које им поставља, да стално ради на властитом образовању и усавршавању, да прати резултате свога рада, да буде сналажљив у решавању проблема и способан да то умеће преноси деци. Уз наведене квалитете „добар васпитач се препознаје, пре свега, по томе што му његов посао представља задовољство“ (Каменов 2006, 45). Љубав према деци и одабраном позиву чини посао васпитача племенитим и узвишеним, и представља услов успешног рада у дечјем вртићу.

Васпитач је неопходна карика у ланцу који повезује сву децу која се налазе у вртићима и све актере васпитно-образовног рада који, на посредан или непосредан начин, учествују у његовом раду. Задаци и одговорност васпитача у свакодневном раду са децом су огромни. Постоји мноштво задатака које он треба да реализује како би сви услови били испуњени и како би његов рад дао пожељне резултате. Ти задаци се првенствено односе на: дечју сигурност, на родитеље; на однос према деци; на игру; на осамостаљивање деце; на развој и учење и сл.

У погледу *дечје сигурности*, задаци васпитача односе се на преузимање одговорности за физичку, менталну и посебно емоционалну сигурност детета. Детету треба пружити слободу унутар простора (добро познате средине) који му гарантује безбедност и могућност сналажења и кретања са извесношћу, као и јасно изражавање својих потреба, без страха. Слобода детету даје могућност да бира активности којима ће се бавити унутар дечјег вртића, да се одабраним активностима бави без ометања, колико жели, да изражава своје идеје, решава проблеме и др. „Васпитање у слободи искључује постојање највишег ауторитета“ (Нил 2000, 289), што говори о томе да са децом треба развијати другарске и партнерске односе а не односе базиране на ауторитету и страху.

Кад је о *родитељима* реч, васпитач има тежак и деликатан задатак. Како је у питању осетљива тема, и како сваки родитељ треба да има у виду да највећи васпитни утицај има он сам, и његов лични пример – „јер деца се најпре идентификују са његовим понашањем и ставовима и од њега захтевају највећу подршку и подстрек“ (Станисављевић Петровић 1998, 20) – васпитач овом задатку треба да приступи пажљиво и одговорно. Његов основни задатак односи се на уважавање чињенице о кључној улози родитеља у васпитању и образовању сопствене деце, и обезбеђивању прилика и посебног времена за сталну комуникацију са родитељима ради усклађивања васпитно-образовних утицаја на дете. Васпитач треба посебно да се труди да иницира сарадњу са родитељима, да родитеље укључује у живот установе, и обавештава их о свему што је од интереса за њихово дете, као и да од њих прикупља информације потребне за васпитно-образовни рад који обавља, помаже им да боље упознају дечје потребе и процене његово напредовање у учењу и развоју, делећи с њима радост због сваког постигнућа у овом погледу. Како се наводи у *Правилнику о општим основама предшколског програма* (2006, 22), корист од успешне сарадње имају сви учесници васпитно-образовног рада – и деца, и васпитачи, и родитељи. *Корист за дете*, која се остварује сарадњом са породицом, јесте континуитет породичног и институционалног васпитања, лакша адаптација и боље прихватање вртића, контакт са већим бројем одраслих и сагледавање родитеља у другим улогама. *Корист за васпитаче* која настаје из успешне сарадње са породицом односи се на повећање професионалне компетенције, већу подршку, разумевање и уважавање од стране родитеља, и техничку помоћ – од добијања идеја до помоћи у њиховој реализацији. *Корист за родитеље* која се остварује успешном сарадњом вртића са породицом јесте у упознавању свог детета ван контекста породице, усавршавању родитељских врлина као и личној сатисфакцији – испољавање властитих способности, талената, веће задовољство собом и сл.

Однос васпитача према деци треба да буде испуњен љубављу, нежношћу и топлином, што је основа да свако дете испољи себе као личност: да испољи своје потребе, интересовања, жеље и способности. Васпитач треба да разуме и примени схватање да дете треба да има слободу да изабере датум активност, и да верује у њега. „Васпитачица треба да остане тиха и пасивна задржавајући став стрпљивог ишчекивања. Она се мора готово повући са сцене и поништити сопствену личност, и на тај начин оставити дечјем духу довољно простора да се слободно шири“ (Монтесори 2003, 329). Према детету треба да се односи као према способној личности у процесу одрастања и осамостаљивања, задовољавајући његову потребу да се осећа поштовано као личност, сигурно, вољено и прихваћено од људи са којима долази у додир, и показујући му отворено да га његови успеси радују и да цени производе његовог рада и стваралаштва. Васпитач треба да помогне

детету да изграђује одређене људске квалитете: „доброту, честитост, саосећајност, спремност за пружање помоћи и друго“ (Фалкович и др. 2005, 127), пронађе своју позицију у дечјем вртићу и у односу на другу децу, да помогне деци која први пут долазе у вртић, да им укаже поверење, усмери на дружење са другом децом, да утиче на њихово осамостаљивање и да успоставља партнерске везе и односе у групи.

Упознати с чињеницом да је *дечја игра* руководећа активност у дечјем вртићу, васпитача морају бити свесни да су пред њима вишеструки и веома одговорни задаци. Односе се они на правила и организацију игара, на одређене садржаје и сугестије које дете подстичу на игру. Притом је важно да васпитач не чини ништа што се противи суштини игре, већ да чува њену аутентичност и свежину. Правилном игром утиче се на целовит и општи развој детета, као и развој његових специфичних способности и вештина, преношење посебних знања и навика. Васпитач према игри треба да се односи као према водећој дечјој активности и природном начину којим се деца развијају и уче, што подразумева давање обележја игре већини активности које се организују са децом, као и њено култивисање. Имајући у виду значај социјализације за правилан развој дечје личности, ваља нагласити да је једна од њених функција то „што се кроз игру деца укључују у социјалне међуљудске односе и тако остварују своје прве кораке социјалног понашања“ (Батурина, Кузина 1999, 26). Пружање могућности свих услова за спонтану и слободну игру омогућава довољно доживљаја, искустава, знања и узора који су неопходни за каснији развој. Обезбеђивање спољашњих услова, времена и средстава за игру такође спада у ред одговорних задатака усмерених на васпитача и његове способности. Сама игра, њена правила и врсте пружају детету могућност упознавања „функционалних игара, игара маште и улога, игара са готовим правилима и конструкторским играма“ (Каменов 1997, 5). Оплемењивање дечје игре и поштовање принципа примерености у игри (усклађеност са дечјим индивидуалним и узрасним карактеристикама) задаци су од непроцењивог значаја.

Осамостаљивање деце подразумева подстицање и подржавање свих облика самосталних активности деце, њихову слободу да бирају, самоиницијативу и стваралаштво. Без сопственог залагања сваког појединца, без његовог учешћа у појединим делатностима нити се могу развијати урођене могућности нити се може овладати знањима, вештинама и навикама. Васпитачи, као и родитељи, знају да ће дете брже напредовати ако потпомажу њихову активност, и зато заједно требају да подстичу активност детета – наравно, у складу с његовим могућностима. Често се дешава да „не оспособљавајући дете да се властитим ангажовањем осамостаљује, спутавају његов развој“ (Продановић 2007, 6). Зато је неопходно деци пружити могућност да, у оквиру својих способности, одлучују о себи и својим

активностима, слободно стварају претпоставке, самостално истражују и тумаче ствари, појаве и догађаје, као и да путем експериментисања проверавају своје тврдње. Задатак васпитача у овом погледу огледа се у усмеравању деце да у што већој мери користе своје снаге у деловању, говору и мишљењу, али и у помоћи да се суоче с тешкоћама које превазилазе њихове тренутне могућности.

Задаци васпитача у погледу утицања на *развој и учење деце* односе се на посматрање деце, посматрање њиховог развоја, напредовања, мотива, понашања и интересовања, као и стварање оптималних услова за њихово стално напредовање и учење. У том погледу развијање комуникативних способности код детета је од великог значаја, а улога васпитача непроцењива: сви васпитни поступци у овом погледу имају исту сврху – „да допринесу успешности комуникационих способности“ (Група аутора 1998, 35). Ове поступке васпитач спроводи у дечјем вртићу свакодневно, играјући улогу партнера у комуникацијским активностима. Концепт партнерства означен је као „идеал или модел односа базиран на претпоставци да различити актери повезују и удружују своје снаге и ресурсе у доношењу одлука и предузимању активности у правцу заједничког циља, а то је креирање оптималних услова за образовање, учење и развој детета“ (Павловић Бренеселовић 2010, 125). Развијање партнерских односа у групи доприноси садржајнијем и богатијем – смисаоном заједничком живљењу у дечјем вртићу.

ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

У раду смо покушали да објаснимо значај и улоге које дечји вртић и васпитач имају у савременом предшколском васпитању и образовању. Дечји вртић као прва ванпородична социјална средина у коју се укључује дете, има одлучујућу улогу у дечјем интелектуалном, емоционалном и социјалном развоју. То је средина која му пружа повољне услове за напредовање и пуновредно живљење.

Способност, креативност, инвентивност и стручна оспособљеност васпитача свакодневно долазе до изражаја јер управо он ствара околности које су повољне за дечји развој и учење, тј. пружа деци прилику да се васпитавају и образују у складу са својим потребама, могућностима и жељама. Његове улоге су данас знатно измењене у односу на ранији период (има и улогу организатора, планера, програмера, дијагностичара, терапеута), што захтева и додатно ангажовање, и пораст одговорности. Међутим, он и даље задржава позицију коју је имао раније, иако су му функције измењене и допуњене, тако да је – поред дечјег вртића као установе – и надаље одлучујући фактор успешности васпитно-образовног рада.

ЛИТЕРАТУРА

- Батурина, Г. И., Кузина Т. Ф. (1999), *Введение в педагогическую профессию*, Асадема, Москва.
- Василев, С., Ракић, Б. (1998), *Школска педагогија*, Култура, Београд.
- Вукомановић, Н. и др. (1989), *Родитељи у дечијем вртићу*, Завод за уџбенике и наставна средства / Свјетлост, Београд / Сарајево.
- Група аутора (1998), *Говор у предшколској установи*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.
- Гусак, Е. В. (2008), *Краткий курс по педагогике*, Окей-книга, Москва.
- Каменов, Е. (1995), *Модел основа програма васпитно-образовног рада са предшколском децом*, Одсек за педагогију Филозофског факултета / Виша школа за образовање васпитача, Нови Сад / Кикинда.
- Каменов, Е. (1997), *Методика*, Одсек за педагогију Филозофског факултета / Републичка заједница виших школа за образовање васпитача, Нови Сад.
- Каменов, Е. (2006), *Васпитно-образовни рад у дечјем вртићу*, Dragon, Нови Сад.
- Монтесори, М. (2003), *Упијајући ум*, ДН центар, Београд.
- Павловић Бренеселовић, Д. (2010), *Партнерство у образовању*, *Андрогошке студије*, Београд, 2, 123–139.
- Педагошки лексикон* (1996), Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.
- Правилник о општим основама предшколског програма* (2006), Београд.
- Продановић, Љ. (2007), *Осамостаљивање детета*, Графокартон, Београд.
- Станисављевић Петровић, З. (1998), *Сарадња породице и вртића*, Напредак, Лесковац.
- Фалькович, Т. А. и др. (2005), *Нетрадиционныe формы работы с родителями*, 5 за знания, Москва.

Minic Vesna, PhD.

Teacher Training Faculty in Prizren – Leposavic

KINDERGARTEN AND PRE-SCHOOL TEACHER AS KEY FACTORS OF EDUCATIONAL WORK SUCCESS

Summary: *Kindergarten is an environment which provides a child with means, models and motivation for developing rich, meaningful and different activities. Taking into account that a child spends a great deal of its time in kindergarten, when it is most active, its influence on development and learning of a child is great, and comes immediately after the parental one, which it should be in accordance with. Thus, institutional social education of children of an early age occurs as a supplement of family education and in extraordinary conditions as a family supplement.*

A great deal of a successful educational work in kindergartens as well as a normal development of child personality depends on the pre-school teacher. He is an inevitable ring in the chain which connects all the children in the kindergarten and all the doers which directly or indirectly take part in his work. Importance, roles, tasks and results in everyday educational work are some of the issues considered in this paper.

Key words kindergarten, pre-school teacher, child, education.